

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาล รวมทั้งเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาลที่อยู่ในสังกัดต่างกัน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นอาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนนักศึกษาพยาบาล มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอน 1 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพยาบาลที่ทำการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตหรือเทียบเท่าปริญญาตรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 สังกัดคือ

1. สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	มี	6	สถานศึกษาพยาบาล
2. สังกัดกระทรวงมหาดไทย	มี	1	สถานศึกษาพยาบาล
3. สังกัดกรุงเทพมหานคร	มี	1	สถานศึกษาพยาบาล
4. สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	มี	23	สถานศึกษาพยาบาล
5. สังกัดกระทรวงกลาโหม	มี	3	สถานศึกษาพยาบาล
6. สภากาชาดไทย	มี	1	สถานศึกษาพยาบาล

จำนวนประชากร 2,213 คน (รายละเอียดในตารางที่ 1)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้การกระจายของกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนเดียวกันกับการกระจายประชากร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัดทั้ง 6 สังกัด โดยใช้สูตร Yamane (1950) อ้างถึงใน ประคอง วรรณสูตร, 2535)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{เมื่อระดับความมีนัยสำคัญเป็น } .05 \quad (= .05)$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าของความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง) เท่าที่ยอมรับได้ 5 % (0.05)

ผลการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 427 คน

2. การสุ่มสถานศึกษาพยาบาลที่เป็นแหล่งกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามสังกัดรวมทั้งสิ้น 6 สังกัด ด้วยการจับสลากหรือการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสังกัดที่มีสถานศึกษาพยาบาล 2 แห่ง ใช้อัตรา 1:2 และสังกัดที่มีสถานศึกษาพยาบาล 3 แห่ง ให้ใช้อัตราส่วน 2:3 ส่วนสังกัดที่มีสถานศึกษาพยาบาลแห่งเดียวก็กำหนดให้สถานศึกษาพยาบาลแห่งนั้นเป็นแหล่งตัวอย่าง

สำหรับสถานศึกษาพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและทบวงมหาวิทยาลัย สุ่มตัวอย่างตามที่ตั้งทั้ง 5 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยเลือกภาคละ 1 สถานศึกษา โดยวิธีการจับสลาก ซึ่งผู้วิจัยถือว่าสถานศึกษาพยาบาลแต่ละภาคที่เลือกมาเป็นตัวแทนของสถานศึกษาพยาบาลแต่ละภาคเนื่องจากอยู่สังกัดเดียวกัน

รวมทั้งสิ้นเลือกสถานศึกษาพยาบาลได้ทั้งหมด 15 สถานศึกษา

3. กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาพยาบาลในแต่ละสังกัด โดยใช้สูตร ดังนี้ (นิยม ปุราคำ, 2521)

$$n_u = \frac{n \times N_u}{N}$$

- เมื่อ n_u = จำนวนกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาพยาบาลในแต่ละสังกัด
 n = จำนวนประชากรในแต่ละสังกัด
 N_u = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (427)
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด 6 สังกัด (2,213)

จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรจากสถานศึกษาพยาบาลในแต่ละสังกัด แสดงไว้ในตารางที่ 2

4. สุ่มรายชื่ออาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาลแต่ละสังกัดให้ตรงตามคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัด

สังกัด	อาจารย์พยาบาล	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ทบวงมหาวิทยาลัย	624	96
กระทรวงมหาดไทย	55	30
กรุงเทพมหานคร	101	37
กระทรวงสาธารณสุข	1,163	178
กระทรวงกลาโหม	152	46
สภากาชาดไทย	115	40
รวม	2,213	427

ที่มา : ทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ วิทยาลัยพยาบาล
 เกื้อการุณย์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย : 2538 (จากการ
 สัมภาษณ์ของผู้วิจัย) ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2538

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดและสถานที่เก็บข้อมูล

สังกัด	อาจารย์พยาบาล		ร้อยละ ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		
สถานศึกษาพยาบาล	(คน)	(คน)	และสมบูรณ์	
ทบวงมหาวิทยาลัย (คณะพยาบาลศาสตร์)				
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	135	21	21	100
มหาวิทยาลัยมหิดล	196	30	29	96.67
มหาวิทยาลัยบูรพา	63	10	10	100
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	119	18	18	100
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	114	17	17	100
กระทรวงมหาดไทย				
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	55	30	30	100
กรุงเทพมหานคร				
วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์	101	37	37	100
กระทรวงสาธารณสุข				
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา	35	22	22	100
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ	89	56	52	92.85
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี	75	30	30	100
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา	75	47	47	100
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี	37	23	18	78.26
กระทรวงกลาโหม				
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ	51	23	23	100
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	51	23	22	95.65

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดและสถานที่เก็บข้อมูล (ต่อ)

สังกัด	อาจารย์พยาบาล		แบบสอบถาม	ร้อยละ ที่ได้รับคืน
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	และสมบูรณ์	
สถานศึกษาพยาบาล	(คน)	(คน)		
สภากาชาดไทย				
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย	115	40	40	100
รวม	1,284	427	416	97.42

ที่มา : ทบวงมหาวิทยาลัย วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย : 2538
(จากการสำรวจของผู้วิจัย) ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2538

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดย
ใช้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังมีขั้นตอน
ดังนี้

1. ยกร่างเครื่องมือวิจัย เริ่มต้นสร้างเครื่องมือวิจัยตามวัตถุประสงค์และ
กรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดองค์ประกอบของตัวแปรแต่ละระดับของตัวแปรที่ต้องการ
วัดในรูปของข้อความให้ครอบคลุมตัวแปรที่ต้องการวัด
2. อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้
สามารถวัดตัวแปรได้ตรงตามเนื้อหาตามแนวคิดที่เลือกสรร

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

สถานภาพของผู้ตอบและแบบสอบถาม 2 ชุด ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ก. สถานภาพของผู้ตอบ สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยศึกษาจากสภาพทั่วไปของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาล โดยคำนึงถึงข้อมูลส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาพยาบาลแห่งนี้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสังกัด ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และเติมคำ

ข. แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาล ใช้กรอบแนวคิดที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยเอง ซึ่งใช้กรอบแนวคิดของ Rensis Likert (1961) และ Russell C. Swansburg (1990) เป็นหลัก ร่วมกับศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาล มี 5 ด้าน ได้คำถามจำนวน 32 ข้อ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายเป้าหมายวัตถุประสงค์ขององค์กรร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ผู้สอน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-5
2. การกระจายอำนาจและให้อำนาจในการตัดสินใจ 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6-16
3. การให้อำนาจในการแสดงอำนาจทางวิชาการในสถานศึกษาพยาบาล 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 17-21
4. การไว้วางใจกันในสถานศึกษา 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 22-27
5. ความยึดมั่นผูกพันของอาจารย์ต่อสถานศึกษาพยาบาล 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 28-32

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale)

5 ระดับ แต่ละระดับมีค่าคะแนน ดังนี้

คำตอบ	คะแนน
มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงที่สุด	5
มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูง	4
มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมปานกลาง	3
มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่ำ	2
มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่ำที่สุดหรือไม่มีเลย	1

ความหมายของคำตอบ

มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงสุด หมายถึง หน่วยงานมีการปฏิบัติหรือมีสภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นจริงทั้งหมด

มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูง หมายถึง หน่วยงานมีการปฏิบัติหรือมีสภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นจริงส่วนใหญ่

มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมปานกลาง หมายถึง หน่วยงานมีการปฏิบัติหรือมีสภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นจริงประมาณครึ่งหนึ่ง

มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่ำ หมายถึง หน่วยงานมีการปฏิบัติหรือมีสภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นจริงเพียงบางส่วนหรือน้อยกว่าครึ่ง

มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่ำที่สุดหรือไม่มีเลย หมายถึง หน่วยงานมีการปฏิบัติหรือมีสภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นจริงน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

ค. แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาล ใช้กรอบแนวคิดที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยเอง ซึ่งใช้กรอบแนวคิดของ Searle, J.R. และ วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา เป็นหลัก ร่วมกับศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ องค์ประกอบของการมีเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาล มี 6 ด้าน ได้คำถามจำนวน 47 ข้อ ดังนี้

1. ความมีอิสระในการสร้างสรรค์ความรู้ทางวิชาการพยาบาลศาสตร์ 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-8
2. ความมีอิสระในการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการพยาบาลศาสตร์ 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 9-15
3. ความมีอิสระในการจัดการเรียนการสอนทางวิชาการพยาบาลศาสตร์ 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 16-25
4. ความมีอิสระในการแสวงหาความรู้ใหม่และการวิจัย 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 26-36
5. ความมีอิสระในการจัดกิจกรรมวิชาการพยาบาลศาสตร์ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเอง 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 37-42

6. ความมีอิสระในการมีส่วนร่วมในองค์การวิชาชีพเชิงวิชาการ 5 ข้อ
ได้แก่ ข้อ 43-47

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale)
5 ระดับ แต่ละระดับมีค่าคะแนน ดังนี้

คำตอบ	คะแนน
มีเสรีภาพทางวิชาการมากที่สุด	5
มีเสรีภาพทางวิชาการมาก	4
มีเสรีภาพทางวิชาการปานกลาง	3
มีเสรีภาพทางวิชาการน้อย	2
มีเสรีภาพทางวิชาการน้อยที่สุดถึงไม่มี	1

ความหมายของคำตอบ

มีเสรีภาพทางวิชาการมากที่สุด หมายถึง มีเสรีภาพทางวิชาการทั้งหมด
มีเสรีภาพทางวิชาการมาก หมายถึง มีเสรีภาพทางวิชาการเกือบทั้งหมด
มีเสรีภาพทางวิชาการปานกลาง หมายถึง มีเสรีภาพทางวิชาการพอสมควร
มีเสรีภาพทางวิชาการน้อย หมายถึง มีเสรีภาพทางวิชาการบางส่วน
มีเสรีภาพทางวิชาการน้อยที่สุดถึงไม่มี หมายถึง มีเสรีภาพทางวิชาการเกือบ
ไม่มีหรือไม่มีเลย

คุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการตรวจสอบความตรงตาม
เนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำเครื่องมือที่
สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขในขั้นแรกแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกา
รบริหารการพยาบาลทั้งในสถานศึกษาพยาบาลของรัฐและเอกชน และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้
เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเสรีภาพทางวิชาการโดยตรง จำนวน 15 ท่าน (ดัง
รายนามในภาคผนวก ก) ตรวจสอบเกี่ยวกับความตรงทางโครงสร้าง ความถูกต้องและ
ครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เกณฑ์การให้คะแนน

ต่าง ๆ ความถูกต้องของการวัด และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยถือเกณฑ์
 ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรงกัน ร้อยละ 80 ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด คือ ได้รับการยอมรับ
 จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 12 ท่าน แสดงว่าเครื่องมือมีความตรงตามเนื้อหา แล้วนำผลการ
 ตรวจสอบแบบสอบถามและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ผลการตรวจสอบ
 มีดังนี้

สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการปรับปรุงการใช้ภาษาให้ชัดเจน 1 ข้อ
 โดยมีรายชื่อคงเดิม 4 ข้อ

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พยาบาลใน
 สถานศึกษาพยาบาล ได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความให้มีความเหมาะสมทางภาษา 3 ข้อ และเพื่อ
 ความชัดเจนของเนื้อหาและความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ได้เพิ่มข้อความถาม 1 ข้อ จึงได้
 รายชื่อคำถามเพิ่มขึ้นเป็น 32 ข้อ (จากเดิม 31 ข้อ)

แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลใน
 สถานศึกษาพยาบาล ได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความให้มีความเหมาะสมทางภาษา ความครอบคลุม
 ตามวัตถุประสงค์และความชัดเจนของเนื้อหา 5 ข้อ โดยมีรายชื่อคงเดิม 47 ข้อ

ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นด้วยกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยหลังจากปรับปรุงแก้ไขแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับอาจารย์พยาบาลที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับ
 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยที่ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี
 จำนวน 30 ข้อ แล้วนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร
 สัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ประคอง กรรณสูต,
 2535 คูภาพพนาก ค)

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พยาบาลในสถาน
 ศึกษาพยาบาล ได้ค่าความเที่ยง 0.95

แบบสอบถามเกี่ยวกับเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษา
 พยาบาลได้ค่าความเที่ยง 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยถึง คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลใน สังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการสถาบันพัฒนา กำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา พยาบาลในแต่ละสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งตัวอย่างแบบสอบถาม และโครงร่างวิจัยฉบับย่อไปยังสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 สถาบัน ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยอธิบายถึงการเลือกกลุ่มตัวอย่างและวิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูลให้คณบดีหรือผู้อำนวยการหรือผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยใน แต่ละสถานศึกษา และนำแบบสอบถามให้กับตัวอย่างประชากรและนัดวัน เวลามารับคืนภายใน 3-4 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งตัวอย่างแบบสอบถาม และโครงร่างวิจัยฉบับย่อถึงคณบดีหรือผู้อำนวยการของสถานศึกษาพยาบาลในต่างจังหวัดทาง ไปรษณีย์
4. ส่งแบบสอบถามและคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามขอความร่วมมือในการ แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่ต้องการและรวบรวมแบบสอบถามคืนโดย ผู้วิจัยติดต่อผู้ประสานงานเพื่อช่วยในการรวบรวมข้อมูลร่วมด้วย ซึ่งเป็นอาจารย์ในสถาน ศึกษาแห่งนั้น เพื่อให้ได้รับข้อมูลเร็วขึ้น โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และนัดเวลา ในการรับแบบสอบถามคืนภายใน 3-4 สัปดาห์
5. เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน สถานศึกษาพยาบาลในกรุงเทพฯ ผู้วิจัยรับคืน ด้วยตนเอง สถานศึกษาพยาบาลในต่างจังหวัดให้ผู้ประสานงานในการรวบรวมข้อมูลส่งทาง ไปรษณีย์ รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 สัปดาห์ 6 วัน คือ ตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม ถึง 1 เมษายน 2539 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 427 ชุด ได้รับคืนเป็นแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์ 416 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.42

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ (Statistical Package for the Social Science) โดยแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบเกี่ยวกับวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาพยาบาลแห่งนั้น ประสบการณ์วิชาชีพ และสังกัด วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่ และร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์ พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาล นำมาวิเคราะห์โดย

2.1 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

2.1.1 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ย ผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาลออกเป็น 5 ระดับ (ประคอง กรรณสูต, 2535) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูง
- คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่ำ
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่ำที่สุด

2.1.2 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ย ผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการมีเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาลออกเป็น 5 ระดับ (ประคอง กรรณสูต, 2535) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 มีเสรีภาพทางวิชาการสูงที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 มีเสรีภาพทางวิชาการสูง
- คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 มีเสรีภาพทางวิชาการปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 มีเสรีภาพทางวิชาการต่ำ
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 มีเสรีภาพทางวิชาการต่ำที่สุด

2.3 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) รายด้านและโดยรวม

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ประคอง กรมสุตร, 2535)

2.3.1 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1.00 (ประมาณ .70 ถึง .90) ถือว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (ถ้าสูงกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก)

2.3.2 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ .50 (ประมาณ .30 ถึง .70) ถือว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับกลาง

2.3.3 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0 (ประมาณ 30 และต่ำกว่า) ถือว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

3. เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษาพยาบาลที่อยู่สังกัดต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way-Anova) และทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)